

ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑΣ, Η ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ.

Discenda virtus est; ars est
bonnum fieri. Erras si existi
mas vitia nobiscum nasci; su
perveniunt, ingesta sunt.

Seneca Epist. 124.

Μίμνεται ὁ Πλούταρχος τὸν Νουμῖον, ὅτι προτι-
μῶν τὴν θρησκείαν δὲν ἤρχισε τὰ τῆς νομοθεσίας
αὐτῶς ἀπὸ τὴν ἐκπαίδευσιν.

Ἀπ' ἐναντίας δὲ τούτου ὁ Λυκούργος πρῶτον πάν-
των ἰσπούδατο μάλιστα νὰ παραστήσῃ εἰς τοὺς Λα-
λαίμονιους τῆς ἀνατροφῆς τὴν δύναμιν διὰ δύο
συντάξεων, οἷτινες γεννηθέντες ὑπὸ τῶν αὐτῶν γονέων,
ἀνατραπέντες δὲ διαφόρως ἀπέβησαν, ὁ μὲν ἐπιτη-
μιότατος καὶ δέξῃ; εἰς θήραν, ὁ δὲ ὀκνηρὸς καὶ λαί-
μαργος.

Διὰ τοῦτο ἐξαιρέτως ἐκπαλαί τιμωμένη ἡ παιδα-
γωγία εἰς τὴν Σπάρτην ἐπωπιεύετο ὑπ' αὐτῶν τῶν
ἐρχόντων· οὕτω δὲ ἐδύνατο νὰ ἐμψυσῇ εἰς πάντας
ἐνδοσιώδη πατριωτικὸν, καὶ φρονήματα γενναῖα καὶ
καρτερίαν εἰς τὰ δεινὰ καὶ τοῦ θανάτου καταφρόνησιν.

Ἄλλ' ὁ Πλάτων ἐνδιατρίβει ἀσμίμως καὶ εἰς τὰ ἀ-
καλοῦτα τῆς νεολαίας ἐπιτηδεύματα, εἰς τοὺς ὁρ-
μούς, εἰς τὰς παιδιὰς, εἰς τὰς ὀρχήσεις, καὶ εἰς
παντοία ἄλλα σωματικὰς, ἢ διατριβὰς καὶ τέρψεις
Τόμ. Α'.

εἶδ'· ὅτι οὐδὲν ἐξ ὧν βλέπει, ἢ ἀκούει τὸ παιδίον
κατὰ τὴν τρυφεράν αὐτοῦ ἡλικίαν ὑπάρχει ἀδιάφορον·
ἀλλ' ἀκαριτῆα, ἢ λεπτότατα αἰσθήματα ἀφίνουσιν
ἔχνη εἰς τὸν νοῦν του, τὰ ποῖα ἐπαναλαμβανομένων
τῶν αὐτῶν ἀντιλήψεων γίνονται μᾶλλον καὶ μᾶλλον
βαθύτερα, ὥστε καταντῶσιν ὡς δευτοποιὰ καὶ ἀνεξι-
τῆλα χρώματα μετ' αὐτὸ τὸ ὕψωμα κατατριβόμενα.

Αἱ ἀγαθαὶ ἄρα καὶ αἱ κακαὶ ἔξεις, τὰς ὁποίας
νηπιόθεν λαμβάνομεν, ἀποτελοῦσι τὰ ἥθη τῶν ἰδιωτῶν,
καθὼς οἱ παλαιοὶ θερμοὶ συνιστῶσι τὸν χαρακτῆρα
τῶν λαῶν. ὥστε ὑπὸ τῶν σοφῶν νόμων συμπληροῦται
τῆς ὀρθῆς παιδαγωγίας τὸ ἔργον, οὐδέποτε ὁμως
ἀναπληροῦται.

Ὅθεν ἐφορῶν, νομίζομεν, ὅσοι τῶν φιλοσόφων,
ἢ πολιτικῶν ἀπέδωκαν οὐσιώδη τινὰ ἐπιβρόχον εἰς τὸ
κλίμα· ἐπειδὴ ἡ ἀρετὴ δὲν κυκλοφορεῖ εἰς τὸν ἀέρα,
δὲν ἀκολουθεῖ τὸν ῥοῦν τῶν ὑδάτων, δὲν βλαστάνει
αὐτοφυῆς ὡς τὰ δένδρα, δὲν ἀνήκει εἰς τοὺς θερμούς, ἢ
εὐκράτους μᾶλλον παρὰ τοὺς ψυχροὺς καὶ ὑπερβορείους
τόπους· ἀλλ' εὐρίσκεται σχεδὸν ὁμοίως καὶ εἰς τὰ ὄρη
καὶ εἰς τὰς πεδιάδας, ἀκμάζει δὲ καὶ εἰς τὰς νήσους,
καθὼς εἰς τὴν ἡπειρον ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιμελείας
αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁρθῶς οὖν ἔλεγεν ὁ Σενέκας·
Discenda virtus est; ars ert bonnum fieri; erras
si existimas vitia nobiscum nasci; superveniunt,
ingesta sunt. Seneca Epist.

Οὕτως ὁ μὲν Σοβαρίτης ἦτο πιθανὸν νὰ κατασταθῇ
ἀκαταγώνιστος μαχητῆς εἰς τὴν Ῥώμην παιδαγω-
γούμενος, ὁ δὲ Νεύτων ἐμελλεῖ ἴσως νὰ διδάσκη
Τεύχ. Θ'.